U 55/2026 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om en ram med åtgärder för att stärka unionens halvledarekosystem och om upphävande av förordning (EU) 2023/1781 (förordning om halvledare) (förordning om halvledare 2.0)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 3 juni 2026 till Europaparlamentets och rådets förordning om en ram med åtgärder för att stärka unionens halvledarekosystem och om upphävande av förordning (EU) 2023/1781 (förordning om halvledare) (förordning om halvledare 2.0) (COM(2026) 504 final) samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 10 september 2026

Näringsminister Sakari Puisto

Specialsakkunnig Simo Välke

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET

PROMEMORIA EU/701/2026

10.9.2026

EUROPEISKA KOMMISSIONENS FÖRSLAG AV DEN 3 JUNI 2026 TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM EN RAM MED ÅTGÄRDER FÖR ATT STÄRKA UNIONENS HALVLEDAREKOSYSTEM OCH OM UPPHÄVANDE AV FÖRORDNING (EU) 2023/1781 (FÖRORDNING OM HALVLEDARE) (FÖRORDNING OM HALVLEDARE 2.0)

1 Bakgrund

Förslaget är en fortsättning på den första förordningen om halvledare. I sitt tal om tillståndet i unionen den 15 september 2021 offentliggjorde Europeiska kommissionens ordförande Ursula von der Leyen ett initiativ som rörde den kommande EU-förordningen om halvledare och medgav att det fanns ett behov av att slå samman de europeiska forskningskapaciteterna i toppklass och att samordna EU:s investeringar och nationella investeringar i värdekedjan. Den 8 februari 2022 lade Europeiska kommissionen fram sitt förslag till paketet En rättsakt om halvledare för Europa. Paketet består av följande fyra delar:

1. meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En rättsakt om halvledare för Europa, COM(2022) 45 final,

2. förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem (förordning om halvledare), COM(2022) 46 final,

3. förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2021/2085 om bildande av gemensamma företag, vad gäller det gemensamma företaget för halvledare, COM(2022) 47 final,

4. kommissionens rekommendation om en gemensam unionsverktygslåda för att åtgärda bristen på halvledare och en EU-mekanism för att övervaka ekosystemet för halvledare, C(2022) 782 final.

Den 3 juni 2026 lade Europeiska kommissionen fram ett förslag till paket om Europas tekniska suveränitet, COM(2026) 503 final. Paketet består av följande delar:

– förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en ram med åtgärder för att stärka unionens halvledarekosystem och om upphävande av förordning (EU) 2023/1781 (förordning om halvledare) (förordning om halvledare 2.0), COM(2026) 504 final,

– förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en rättsakt i syfte att utveckla molntjänster och AI (Cloud and AI Development Act, CADA), COM(2026) 502 final,

– strategi för öppen källkod (EU Open Source Strategy), COM(2026) 503 final,

– strategisk färdplan för digitalisering och AI inom energisektorn, COM(2026) 503 final.

Förslaget började behandlas av industrikonstellationen i arbetsgruppen för konkurrenskraft och tillväxt den 22 juni 2026. Behandlingen från artikel till artikel inleddes i juli. Ordföranden har som mål att börja utarbeta den första kompromisstexten i höst.

Initiativet har ett samband med kommissionens förslag till förordning om en rättsakt i syfte att främja molntjänster och AI (COM(2026) 502 final) (CADA).

Initiativet har ett samband med kommissionens förslag till förordning om att påskynda miljöbedömningar (COM(2025) 984 final) (RSEA).

Initiativet har ett samband med kommissionens förslag till förordning om införande av europeiska företagsplånböcker (COM(2025) 838 final).

Statsrådets ståndpunkt på den första förordningen om halvledare framförs i statsrådets skrivelse U 33/2022 rd.

2 Förslagets syfte

Syftet med förslaget är att stärka det europeiska halvledarekosystemets konkurrenskraft, resiliens och tekniska funktioner och att förbättra unionens förmåga att förbereda sig för störningar i och kriser med tillgången till halvledare. Kommissionen anser att den strategiska betydelsen av halvledare har ökat ytterligare till följd av digitalisering, snabb AI-utveckling, geopolitiska spänningar och sårbarheter i leveranskedjorna. Europeiska unionens beroende av tredjeländer, särskilt vid planering och tillverkning av avancerade halvledare, utsätter unionen för ekonomiska risker och säkerhetsrisker.

Enligt kommissionens bedömning har den första förordningen om halvledare stärkt det europeiska halvledarekosystemet bland annat genom forsknings- och innovationsinfrastrukturer, pilotlinjer, kompetenscenter och produktionsinvesteringar. Samtidigt anser kommissionen att de väsentliga utmaningarna för den europeiska halvledarsektorn fortfarande utgörs av strategiska beroenden vid tillverkning och planering av halvledare, flaskhalsar vid industrialisering av forskningsresultat, otillräcklig privat finansiering och bristande krisberedskap.

Förslaget har två allmänna mål. Det första målet är att säkerställa de nödvändiga förutsättningarna för unionens konkurrenskraft och innovationsförmåga inom halvledarteknik och att säkerställa att industrin kan anpassa sig till strukturella förändringar. Det andra målet är att öka krisberedskapen för att säkerställa EU:s försörjningstrygghet och därigenom förbättra den inre marknadens funktion genom att fastställa en enhetlig rättslig unionsram för att öka unionens oumbärlighet, resiliens och försörjningstrygghet på området halvledarteknik.

För att målen ska kunna nås fortsätter och utvidgar förslaget initiativet chip för Europa, stöd ges till projekt som omfattar hela halvledarvärdekedjan, kompetenscentrum stärks och särskilt antalet åtgärder på efterfrågesidan ökas. Kommissionen understryker att den första förordningen om halvledare främst utgick från utbudet, medan de nu föreslagna åtgärderna allt starkare även syftar till att stödja den europeiska efterfrågan, till exempel genom offentliga upphandlingar, ett efterfrågeforum och andra åtgärder som främjar tillträde till marknaden.

Syftet med förslaget är även att stärka Europas position vid utveckling och industriell användning av halvledartekniker, fotoniska integrerade kretsar, kvantchip och andra strategiska halvledartekniker som är viktiga framför allt med tanke på AI.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

Kommissionens förslag ska upphäva Europaparlamentets och rådets gällande förordning (EU) 2023/1781 om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem, nedan kallad förordningen om halvledare. Förordningen ska ersättas med en ny förordning, nedan kallad förordningen om halvledare 2.0. Förslaget ska fortsätta den grundläggande strukturen av den gällande förordningen om halvledare. Förordningen ska dock utvidgas så att den särskilt omfattar industriell driftsättning, åtgärder på efterfrågesidan, strategiska projekt och stärkande av krisberedskapen.

Förslaget är indelat i tre helheter eller pelare: 1) initiativet chip för Europa 2.0, 2) åtgärder för försörjningstrygghet och efterfrågan och 3) övervakning och krishantering. Dessutom innehåller förslaget bestämmelser om europeiska nämnden för halvledare, märkning för europeiska spetskompetensregioner för halvledare, behandling av tillståndsansökningar och utseende av nationella behöriga myndigheter.

3.1 Allmänna bestämmelser och tillämpningsområde

Kapitel I i förslaget innehåller bestämmelser om målen för förordningen (*artikel 1*) och bestämmelser om centrala definitioner (*artikel 2*). Syftet med förordningen är att stärka konkurrenskraften, resiliensen, innovationskapaciteten, försörjningstryggheten och krisberedskapen i unionens halvledarekosystem. Förslaget ska omfatta värdekedjan för halvledare på bred front, inklusive design, tillverkning, material, produktionsanläggningar, avancerad inkapsling, testning, fotonik, kvantchip och strategiska industrier som använder halvledare.

Förslaget ska bevara strukturen med tre pelare, som finns i den gällande förordningen om halvledare, men strukturen ska kompletteras med nya instrument. Centrala nya eller preciserade begrepp är bland annat strategiska projekt, europeiska initiativ inom halvledarteknik, ett efterfrågeforum, efterfrågeacceleratorer, europeiska spetskompetensregioner för halvledare och B2B-plattform för leveranskedjan för halvledare.

Definitioner (artikel 2)
Artikeln definierar de centrala begreppen för förordningen, bland annat halvledare, chip, värdekedja och leveranskedja för halvledare, krisrelevant produkt och inhemskt företag. Definitionen av inhemskt företag är central för tillämpningen av förordningen. Med inhemskt företag avses bland annat företag som ägs och kontrolleras av ett unionsföretag eller som ägs och kontrolleras av ett företag som är etablerat i ett tredjeland med vilket unionen har ingått ett avtal om frihandel.

3.2 Pelare I: Initiativet chip för Europa 2.0

Kapitel II i förslaget innehåller bestämmelser om initiativet chip för Europa 2.0. Initiativet ska fortsätta initiativet chip för Europa, som ingår i den gällande förordningen om halvledare, men dess inriktning ska utvidgas från forskning och pilotverksamhet mot industriell driftsättning, uppskalning och efterfrågeinriktning. Initiativet syftar till att stödja unionens kapacitet att utveckla, testa, pilottesta och industriellt driftsätta framför allt avancerade halvledartekniker.

Initiativet chip för Europa 2.0 ska ha följande sex operativa mål: För det första ska det stödja avancerad designkapacitet för att utveckla integrerade halvledartekniker. För det andra ska det omfatta pilotlinjer för att sprida innovativa produktions-, test- och försöksanläggningar. För det tredje ska det stödja avancerade tekniker och kapaciteter för kvantchip. För det fjärde ska det

omfatta utveckling av ett nätverk av kompetenscentrum och av kompetens. För det femte ska det kompletteras med utveckling av kapaciteter för design, prototypframtagning och industriell driftsättning inom fotonikteknik. För det sjätte ska det omfatta verksamhet inom ramen för chipfonden för att underlätta tillgång till kapital för uppstartsföretag, expanderande företag och små och medelstora företag.

Initiativet inför begreppet stora utmaningar och stöder dessa (*artikel 7*) samt ta fram åtgärder som ökar efterfrågan. Dessa syftar till att påskynda driftsättning av halvledartekniker som har utvecklats inom unionen, särskilt på en strategisk användarmarknad som molntjänster, AI, fordonsindustrin, flygindustrin, rymdindustrin, datakommunikation och försvar.

Genomförandet av initiativet chip för Europa 2.0 ska huvudsakligen anförtros åt det gemensamma företaget för halvledare. Initiativet ska finansieras från Horisont Europa och programmet för ett digitalt Europa inom ramen för den nuvarande fleråriga budgetramen samt eventuellt deras efterträdare utan att det förutser besluten om nästa flerårig budgetram.

3.3 Pelare II: Försörjningstrygghet och efterfrågan

Kapitel III i förslaget innehåller bestämmelser om åtgärder som rör försörjningsberedskap och efterfrågan. Inriktningen i den första förordningen om halvledare var mestadels att öka produktionskapaciteten samt så kallade integrerade produktionsanläggningar och EU-anläggningar för uppdragstillverkning. Det nya förslaget ska utöka ramen för försörjningstrygghet så att den omfattar strategiska projekt och stärkande av efterfrågesidan.

Strategiska projekt (artiklarna 13 och 16–18)

Enligt förslaget kan kommissionen erkänna projekt som genomförs i värdekedjan för halvledare som strategiska projekt. Ett strategiskt projekt ska ge mervärde för unionen, ha en gränsöverskridande dimension och bidra till att stärka unionens resiliens, tekniska

nitet och försörjningstrygghet inom värdekedjan för halvledare. Målet med strategiska projekt ska vara att främja en kombination av offentliga och privata investeringar med hög mobilisering av privat kapital.

Strategiska projekt kan till exempel omfatta tillverkning av avancerade halvledare. Enligt förslaget anges de tekniska områden där projekt kan erkännas som strategiska projekt i bilaga II till förordningen. Kommissionen ska ges befogenhet att uppdatera förteckningen genom delegerade akter.

Status som ett strategiskt projekt innebär inte i sig ett automatiskt finansieringsbeslut, men kan ge projektet rätt till administrativt stöd, råd om finansieringskällor, tillträde till efterfrågeforumet och påskyndade tillståndsförfaranden. Strategiska projekt kan dessutom tilldelas vissa skyldigheter, bland annat att delta i leveranskedjeplattformen eller i en krissituation acceptera prioritetsklassade order enligt de villkor som fastställs i förordningen.

Europeiska initiativ inom halvledarteknik (artiklarna 13–15)

Förslaget innehåller bestämmelser om europeiska initiativ inom halvledarteknik. Med europeiska initiativ inom halvledarteknik avses projekt eller initiativ som främjar unionens strategiska mål för halvledarkedjan och minskar beroenden av tredjeländer. Initiativen kan beröra de olika faserna i värdekedjan. Initiativen inom halvledarteknik liknar ”den första av sitt slag”-projekt i den första förordningen om halvledare. Kriteriet ”den första av sitt slag” i den

första förordningen har tolkats tämligen tillåtande och det har räckt med att projektet till exempel har haft en mer energieffektiv genomförandemetod än vad de tidigare motsvarande projekten haft.

Enligt förslaget kan europeiska initiativ inom halvledarteknik prioriteras vid användning av vissa infrastrukturer, såsom pilotlinjer och designplattformar, inom initiativet chip för Europa 2.0.

Tillståndsförfaranden (artiklarna 21–24)

Förslaget innehåller bestämmelser om påskyndande av tillståndsförfaranden för strategiska projekt och europeiska initiativ inom halvledarteknik.

Förslaget innehåller även bestämmelser om en digital portal för gemensam åtkomst och om användning av europeiska företagsplånböcker vid tillståndsförfarandena. Dessa syftar till att påskynda behandlingen av ansökningar, informationsutbytet mellan myndigheter och transparensen i förfarandena.

Påskyndande av tillståndsförfaranden (artikel 21)
Tillståndsförfarandet för europeiska initiativ inom halvledarteknik och strategiska projekt får inte överstiga tolv månader. Förfarandet omfattar alla tillstånd och miljöbedömningar som krävs för ett projekt och inleds från bekräftelsen på att ansökan är fullständig (artikel 2.25). I tillståndsförfarandet ska sådana projekt behandlas enligt den högsta status som används nationellt.

Gemensam kontaktpunkt för tillståndsförfaranden (artikel 22)
Medlemsstaterna ska inrätta en gemensam kontaktpunkt för tillståndsförfaranden för europeiska initiativ inom halvledarteknik och strategiska projekt, och kontaktpunkten ska vara den enda kontaktpunkten för projekt. Medlemsstaterna ska inrätta ett enda tillståndsförfarande baserat på en enda ansökan, vilket ska omfatta alla tillstånd som krävs för europeiska initiativ inom halvledarteknik och strategiska projekt. Senast 45 dagar efter mottagandet av den enda ansökan ska kontaktpunkten bekräfta att ansökan är fullständig eller begära in komplettering. Vid behov kan kontaktpunkten inom 30 dagar göra en andra avgränsad begäran om komplettering, men får inte begära ny information som inte omfattas av den första begäran.

Underlätta det administrativa förfarandet och processen för tillståndsgivning (artikel 23)
Europeiska initiativ inom halvledarteknik och strategiska projekt betraktas som strategiska projekt på vilka bestämmelserna i bilagan till kommissionens förslag till förordning om miljöbedömningar (COM(2025) 984 final) ska tillämpas (status som allt övervägande allmänintresse, begränsat tyst godkännande av tillståndsansökan, påskyndad tvistlösning). Enligt kommissionens förslag tillämpas tyst godkännande inte, om miljöbedömning enligt vattenram-, fågel- eller habitatdirektivet tillämpas på projektet, om det är fråga om ett slutgiltigt beslut om projektet, eller alternativt då principen om administrativt tyst godkännande inte existerar i den berörda medlemsstatens nationella rättssystem.

Användning av europeiska företagsplånböcker via portalen för gemensam åtkomst (artikel 24)
Medlemsstaterna ska inrätta en portal för gemensam åtkomst på nationell nivå för inlämning av ansökningar om tillstånd för europeiska initiativ inom halvledarteknik och strategiska projekt. Portalen ska använda europeiska företagsplånböcker. Kommissionen lade fram ett förslag till europeiska företagsplånböcker den 19 november 2025 (COM(2025) 838 final).

Åtgärder på efterfrågesidan (artiklarna 8–10)

Förslaget innehåller bestämmelser om ett efterfrågeforum, efterfrågeacceleratorer och upphandling av chipinnovation. Syftet med dessa är att förbättra samordningen mellan användare och leverantörer av halvledarteknik, stärka marknadssignalerna och påskynda driftsättningen av halvledarlösningar som har utformats eller tillverkats i unionen.

Genom ett efterfrågeforum är det möjligt att sammanföra leverantörer och användare av halvledarteknik och att demonstrera tekniker från strategiska projekt, produktionsanläggningar och andra aktörer. Syftet med efterfrågeacceleratorer är i sin tur att stimulera användningen av europeiska halvledare på viktiga användarmarknader för till exempel molntjänster, AI, fordonsindustrin, försvar och datakommunikation.

Europeiska spetskompetensregioner (artiklarna 26–29)

Förslaget ska skapa en märkning för europeisk spetskompetensregion. Kommissionen kan bevilja märkningen till regioner som har en strategisk investeringsplan för halvledare, en stark industri- och forskningsbas och färdigheter att främja kompetens, infrastruktur och investeringar inom halvledarsektorn. Syftet med märkningen är att öka regionernas synlighet och attraktionskraft bland investerare och att bidra till de fördelar som har identifierats i regionala teknikkluster. Definitionen av region ska inte avgränsas enligt geografiska eller administrativa kriterier, utan regionerna kan med stöd av den berörda medlemsstaten själva definiera den region som ansöker om märkningen på det sätt som regionen anser vara ändamålsenligt. Dessutom etableras den europeiska alliansen för halvledarregioner som ett nätverk av europeiska spetskompetensregioner för halvledare.

Åtgärder för offentlig upphandling (artiklarna 30 och 31)

I viss offentlig upphandling av halvledare för kritiskt infrastruktur kan hänsyn tas till aspekter som rör försörjningstrygghet, bland annat anskaffning av halvledare, risker för störningar i leveranskedjan, diversifiering av upphandling och strategier för dubbla inköpskällor. I vissa situationer kan upphandlande myndigheter och enheter kräva att ekonomiska aktörer ska lämna in en deklaration om försörjningstrygghet. Efter att ha samrått med europeiska nämnden för halvledare kan kommissionen anta en genomförandeakt som preciserar de situationer där en deklaration om försörjningstrygghet ska krävas.

3.4 Pelare III: Övervakning och krishantering

Kapitel IV i förslaget innehåller bestämmelser om övervakning och krishantering i värdekedjan för halvledare. Den övervaknings- och krishanteringsmekanism som fastställs i den gällande förordningen om halvledare bevaras, men den ska utvidgas och preciseras. Förslaget syftar till att skapa en bättre insyn i leveranskedjor för halvledare, identifiera sårbarheter tidigare och effektivisera den gemensamma hanteringen i krissituationer.

Strategisk kartläggning och indikatorer för tidig varning

Förslaget är i stort sett förenligt med den gällande förordningen om halvledare. Kommissionen ska genomföra en strategisk kartläggning av halvledarsektorn i samarbete med europeiska nämnden för halvledare. Kartläggningen ska ge en analys av bland annat kritiska användarområden, flaskhalsar i värdekedjan, beroenden av tredjeländer, kompetensbrister, investeringsbehov och potentiella risker för leveranskedjorna. Kommissionen ska, på grundval av kartläggningen, utarbeta indikatorer för tidiga varning och se över dem.

B2B-plattform för leveranskedjan för halvledare

Förslaget ska inrätta en B2B-plattform för leveranskedjan för halvledare. Syftet med plattformen är att öka leveranskedjans transparens, identifiera sårbarheter längs kedjan och öka kedjans resiliens. På plattformen kan företag dela icke kommersiellt känslig information i aggregerad form.

Enligt kommissionens beräkning kräver stöd för att inrätta och driva plattformen operativa utgifter på omkring 70 miljoner euro. Kommissionen skulle ge stöd till plattformen. Efter att verksamheten på plattformen har inletts är företag ansvariga för den, och kommissionen har inte för avsikt att ingripa i den.

Förebyggande fas

Om en nationell myndighet identifierar en risk för en allvarlig störning i leveranserna eller andra trovärdiga hot mot tillgången till halvledare, ska myndigheten så snart som möjligt underrätta kommissionen. Kommissionen kan då sammankalla europeiska nämnden för halvledare för att bedöma läget, överväga förebyggande informationsbegäranden och diskutera potentiella gemensamma åtgärder.

I den förebyggande fasen kan kommissionen även samråda med tredjeländer för att söka samarbetslösningar och begära att nationella myndigheter bedömer beredskapen hos viktiga marknadsaktörer.

Efter att ha samrått med nämnden för halvledare kan kommissionen utfärda en informationsbegäran till plattformen för leveranskedjan för halvledare eller till företag som är verksamma i värdekedjan för halvledare på unionens marknad, om de inte deltar i plattformen.

Krisfasen

Krisfasen är i stort sett förenlig med den första förordningen om halvledare. Enligt förslaget kan krisfasen för halvledare aktiveras om allvarliga störningar i leveranskedjan orsakar allvarliga konsekvenser för kritiska sektorer eller för funktioner som är väsentliga för samhället, ekonomin eller säkerheten.

Efter att ha samrått med europeiska nämnden för halvledare kan kommissionen föreslå rådet att krisfasen aktiveras. Rådet ska fatta beslut med kvalificerad majoritet.

Under krisfasen kan kommissionen använda de krisåtgärder som fastställs i artiklarna 41–43 i förslaget. Dessa krisåtgärder ingår även i den första förordningen om halvledare. De omfattar informationsbegäranden till leveranskedjan för halvledare, prioritetsklassade order och gemensamt inköp.

3.5 Styrning

Kapitel V i förslaget innehåller bestämmelser om europeiska nämnden för halvledare, mestadels i överensstämmelse med den första förordningen om halvledare. Nämnden består av företrädare för medlemsstaterna och leds av kommissionen. Nämnden fortsätter med sin roll enligt den gällande förordningen om halvledare.

Varje medlemsstat ska utse en eller flera nationella behöriga myndigheter och, bland dem, en nationell gemensam kontaktpunkt för genomförandet av förordningen. Förslagets skyldigheter

för nationella myndigheter att utse stämmer i stort sett överens med den gällande förordningens struktur. Som ett nytt element innehåller artikel 22 en bestämmelse om skyldighet för medlemsstaterna att utse en gemensam kontaktpunkt för tillståndsförfarandena.

3.6 Konfidentialitet, sanktioner och slutbestämmelser

Kapitel VI i förslaget innehåller bestämmelser om skydd av konfidentiell information och företagshemligheter. Kommissionen, de nationella behöriga myndigheterna, andra myndigheterna i medlemsstaterna, europeiska nämnden för halvledare samt företrädare och experter som deltar i kommittéernas verksamhet ska respektera konfidentialiteten och endast använda information som de erhåller i syften som fastställs i förordningen.

Artikel 51 i förslaget innehåller bestämmelser om sanktioner och viten. Kommissionen får förelägga böter, till exempel när ett företag lämnar oriktig, ofullständig eller vilseledande information, inte svarar på informationsbegäran eller inte uppfyller skyldigheten avseende prioritetsklassade order. Enligt förslaget får böter på grund av lämnande av oriktig eller ofullständig information inte överstiga 300 000 euro och viten på grund av underlåtenhet att uppfylla skyldigheten avseende prioritetsklassade order får inte överstiga 1,5 procent av företagets genomsnittliga dagsomsättning för varje arbetsdag.

Kapitel VIII innehåller bestämmelser om utvärdering och översyn. Kommissionen ska sammanställa en utvärderingsrapport inom fyra år efter dagen för inledandet av tillämpningen av förordningen. Utvärderingen ska bland annat granska stärkandet av försörjningstryggheten, unionens andel av den globala halvledarproduktionen, marknadskoncentrationen och förordningens allmänna konsekvenser för unionens halvledarekosystem. Artikel 58 innehåller bestämmelser om upphävande av den första förordningen om halvledare.

Delegering av befogenheter till kommissionen och rådet

Kapitel VII innehåller bestämmelser om den befogenhet och genomförandebefogenhet som ska delegeras till kommissionen. Kommissionen ska ges befogenhet att anta genomförandeakter för att identifiera riskutsatta sektorer. Dessutom ska artiklarna 12, 17 och 56 ge kommissionen befogenhet att anta delegerade akter att ändra bilagorna I och III i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget. Bestämmelserna om utövande av kommissionens befogenhet har utfärdats i enlighet med standardklausulerna. Förslaget ska även ge kommissionen flera genomförandebefogenheter för att säkerställa en enhetlig tillämpning av förordningen. Genomförandeakterna rör bland annat förfaranden för strategiska projekt och europeiska initiativ inom halvledarteknik, erkännande av märkningen för spetskompetensområde, deklarationer om försörjningstrygghet och riskhanteringsåtgärder samt krishantering under krisfasen, som rådet har aktiverat.

Rådet ska med kvalificerad majoritet ha befogenhet att aktivera krisfasen genom en genomförandeakt utifrån kommissionens förslag. Krisfasen kan förlängas och avslutas genom rådets genomförandeakt.

Delegeringarna av befogenheterna handlar i princip om de frågor som behöver uppdateras till följd av den snabba tekniska utvecklingen inom halvledarsektorn. När det gäller genomförandebefogenheterna bör man dock under den fortsatta beredningen ägna uppmärksamhet åt att kommissionens befogenhet är tillräckligt noggrant avgränsad, särskilt vad gäller riskhanteringsåtgärder i samband med krishantering, prioritetsklassade order, informationsbegäranden och försörjningstrygghet. Dessa åtgärder kan påverka företags avtalsfrihet, skydd för företagshemligheter, administrativ börda och medlemsstaternas

behörigheter. Under den fortsatta beredningen bör man därutöver utvärdera om deltagande- och påverkansmöjligheterna för medlemsstaterna och europeiska nämnden för halvledare är tillräckliga.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna

Den rättsliga grunden för det första målet (pelare 1) i förslaget till förordning om halvledare är *Industri* (artikel 173.3) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Den rättsliga grunden för det andra målet (pelarna 2 och 3) är *Tillnärmning av lagstiftning* (artikel 114). Förslaget behandlas i enlighet med ordinarie lagstiftningsförfarande.

Artikel 114 gäller de åtgärder som syftar till att upprätta den inre marknaden och få den att fungera. Syftet med den är tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning och säkerställande av att sammanhållen och icke-diskriminerande lagstiftning är tillämplig. Målet för pelarna 2 och 3 är att inrätta en enhetlig lagstiftningsram som stärker unionens resiliens och tillgången till halvledare. Risken är annars att medlemsstaterna skapar nationella lagstiftningsåtgärder som orsakar fragmentering. För att samordnade åtgärder ska kunna säkerställas krävs enhetliga regler som möjliggör projekt för att främja tillgången till halvledare i unionen (pelare 2). Dessutom bör den föreslagna övervaknings- och krishanteringsmekanismen (pelare 3) vara enhetlig för att möjliggöra en samordnad strategi för krisberedskap i en gränsöverskridande halvledarkedja. Förslaget innehåller även bestämmelser om styrningsstrukturer och samarbete mellan medlemsstaterna. För att det ska vara möjligt att säkerställa att den inre marknaden fungerar väl enligt pelarna 2 och 3 är artikel 114 i EUF-fördraget en lämplig rättslig grund.

EU-domstolen har i sin praxis ansett att unionslagstiftaren om möjligt alltid bör sträva efter att använda endast en rättslig grund. Att använda en eller flera parallella rättsliga grunder är en exceptionell lösning. Enligt EU-domstolen är det möjligt när det rör sig om en rättsakt som samtidigt har flera syften eller beståndsdelar, vilka är oskiljaktigt förbundna med varandra, utan att den ena är underordnad eller indirekt i förhållande till den andra. Enligt statsrådets bedömning är detta fallet med den föreslagna förordningen. Förslaget har inte ett huvudsakligt syfte eller en avgörande faktor, utan det består av tre sinsemellan likvärdiga pelare.

Dessutom kräver användning av flera rättsliga grunder alltid att grunderna är sinsemellan förenliga. Beslutsförfarandet är detsamma i de rättsliga grunderna. Dessutom går det att särskilja de tre pelarna och deras bestämmelser i förslaget.

Statsrådet anser att den rättsliga grunden för förordningen preliminärt kan anses vara lämplig. Dessutom anser statsrådet att förslaget överensstämmer med proportionalitetsprincipen och subsidiaritetsprincipen. Utmaningarna inom halvledarsektorn är gränsöverskridande och de föreslagna åtgärderna inriktas på de delar av halvledarekosystemet som är relevanta för unionens konkurrenskraft, försörjningstrygghet och resiliens.

5 Förslagets konsekvenser

Kommissionen har gjort en konsekvensbedömning av förslaget. Konsekvensbedömningen granskade olika politiska alternativ, av vilka det rekommenderade alternativet enligt kommissionen är den vertikala eller proaktiva industripolitiska inriktningen. Enligt alternativet kompletteras forsknings-, innovations- och pilotverksamhetsåtgärder enligt den gällande förordningen om halvledare med strategiska projekt, åtgärder på efterfrågesidan samt stärkt övervakning av leveranskedjor och krisberedskap. Kommissionens nämnd för lagstiftningskontroll avgav först ett negativt yttrande om konsekvensbedömningen den 28

januari 2026 och senare ett positivt yttrande med reservationer den 30 mars 2026 (SEC(2026) 504).

Förslagets konsekvenser för Finland beror mestadels på vilken omfattning finska företag, forskningsorganisationer och regionala ekosystem deltar i initiativet chip för Europa 2.0, strategiska projekt, kompetenscentrumverksamhet, pilotlinjer, åtgärder inom fotonikteknik och kvantteknik och eventuella instrument på efterfrågesidan. I detta skede kan konsekvenserna utvärderas endast preliminärt.

5.1 Ekonomiska konsekvenser

Enligt kommissionen har över 52 miljarder euro i offentliga och privata investeringar avsatts till produktionsanläggningar inom ramen för den andra pelaren. Det nya förslaget syftar till att stärka denna utveckling framför allt genom strategiska projekt, åtgärder på efterfrågesidan, samordning av finansiering, påskyndande av tillståndsförfaranden och minskning av gapet mellan forskning och industriell driftsättning. Enligt kommissionens beräkning uppgår de operativa utgifterna för stöd för att inrätta och driva en plattform till omkring 70 miljoner euro. Dessutom bedömer kommissionen att den behöver ytterligare personal för bland annat övervakningen av strategiska projekt, övervakningen av leveranskedjan, krisberedskapsövningar, rapporteringen och medlemsstaternas samordning.

Förslaget kan ha ekonomiska konsekvenser för Finland, om finska företag och forskningsorganisationer ska kunna utnyttja de möjligheter som erbjuds av initiativet chip för Europa 2.0, strategiska projekt, kompetenscentrum, pilotlinjer, chipfonden och instrument på efterfrågesidan. Finlands identifierade styrkor är halvledardesign, fotonik, kvantteknik, sensorer, radioteknologier, AI-processer, MEMS-teknik, specialmaterial och processteknik. I och med att fotonik inkluderas i tillämpningsområdet ökar möjligheterna för finska fotonikaktörer att utnyttja de stödåtgärder som fastställs i förslaget. Samtidigt innebär det dock att finansieringen fördelas mellan flera teknikområden. Betydelsen av förslaget för Finland beror emellertid på hur kriterierna för strategiska projekt, fördelningen av EU-finansiering och den nationella samfinansieringen bildas i praktiken. Beslut om eventuella statsstöd från Finland fattas separat och därför där det i detta skede omöjligt att uppskatta beloppet av statsunderstöden.

Förslaget kan även öka de nationella finansieringsbehoven, om Finland vill delta i strategiska projekt eller stödja finska aktörer i medfinansieringen av EU-finansiering. I detta skede kan de nationella kostnaderna inte beräknas, eftersom förslaget inte innehåller några beslut om finansieringen av den fleråriga budgetramen och om antalet strategiska projekt.

Kommissionens förslag har troligen ekonomiska konsekvenser för nationella myndigheter särskilt när tillståndsförfarandena ska få en åtkomstpunkt och digitaliseras. Förordningen kräver att viss information eller länkar som styr användaren till sådan information ska ges på internet på ett lättillgängligt sätt. Detta medför administrativa merkostnader. Kostnaderna påverkas av om en helt ny myndighet ska inrättas för verksamheten eller om en befintlig myndighet kan tillföras nya uppgifter. Eventuella behov av tilläggsfinansiering behandlas som en del av förfarandena avseende planen för de offentliga finanserna och budgeten. Ansökan om märkningen spetskompetensregion, utarbetande av en investeringsplan och informationsskyldighet medför administrativt arbete.

5.2 Konsekvenser för den nationella lagstiftningen

Det är fråga om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning. Förordningen är direkt tillämplig i EU:s medlemsstater. Den kan även medföra behov av att anpassa nationell lagstiftning efter bestämmelserna i förordningen.

Förslaget till förordning kräver bland annat inrättande av en nationell kontaktpunkt samt genomförande av enhetliga tillståndsförfaranden så att dessa omfattar alla tillstånd som krävs för europeiska initiativ inom halvledarteknik och strategiska projekt.

Det är någorlunda oklart hur bestämmelserna om tillståndsförfaranden förhåller sig till miljökonsekvensbedömningen i MKB-direktivet (2011/92/EU). Förslagets definition av tillståndsförfarande i artikel 2 skulle i tillämpliga fall även omfatta miljöbedömningar. Förfarandet inleds dock först när ansökan är fullständig.

5.3 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Den gemensamma kontaktpunkten för tillståndsförfaranden ska ansvara för samordningen av tillståndsförfarandena och koncentrationen av ärendehanteringen mellan myndigheter och projektaktörer. Kontaktpunkten ska även vara ansvarig för att den maximala behandlingstiden på tolv månader, som fastställs för tillståndsförfarandet genom förordningen, kan uppnås. Om europeiska initiativ inom halvledarteknik eller strategiska projekt riktas till Finland, kan kontaktpunktens uppgift kräva en nära samordning mellan olika myndigheter. Detta kan påverka mängden administrativt arbete framför allt i projekt med flera parallella tillståndsförfaranden.

Förslaget föreslår bestämmelser om offentlig upphandling när föremålet för upphandlingen är en infrastruktur, en anläggning eller ett system som innehåller halvledare inom kritiska sektorer som avses i NIS2-direktivet, till exempel energi, vattenförsörjning, offentlig förvaltning och andra bestämda sektorer. Bilaga I till NIS2-direktivet omfattar högkritiska sektorer och bilaga II andra kritiska sektorer. Enligt förslaget kan den upphandlande enheten överväga om den begär en deklaration om försörjningstrygghet. Kommissionen kan dock, om riskerna i leveranskedjan fortsätter, genom ett genomförandebeslut bestämma i vilka upphandlingar av infrastrukturer, anläggningar eller system en deklaration ska krävas. I Finland beror konsekvenserna på hur ofta nationella upphandlande enheter använder deklarationen. Regleringen kan öka mängden administrativt arbete hos upphandlande enheter och leverantörer vid utredning av leveranskedjor, anskaffning av komponenter och dubbla inköpskällor, men kan samtidigt förbättra bedömningen av försörjningstryggheten i kritiska system.

5.4 Konsekvenser för företag

Förslaget kan innebära både möjligheter och administrativa skyldigheter för företag. Möjligheterna har särskilt samband med tillgången till finansiering, användningen av pilotlinjer, efterfrågeforum, innovativt inköp och status som strategiskt projekt. Administrativ börda kan bland annat uppstå genom ansökan om strategiskt projekt, dokumentation som krävs för tillståndsförfarandet, deltagande i plattformen för leveranskedjan och eventuella informationsbegäranden före krisfasen eller under krisfasen. Enligt kommissionens konsekvensbedömning är den nya administrativa bördan för företag till följd av svar på informationsbegäranden begränsad, men bedömningen är förknippad med en del osäkerheter.

Initiativet chip för Europa 2.0 ska i allt större utsträckning fokusera på fotonik, teknik som avser kvantchip, kompetenscentrum, designförmågor, pilotlinjer och finansiering av uppstartsföretag, expanderande företag och små och medelstora företag. Dessa är områden där Finland redan har en kunskaps- och forskningsbas.

Förslaget omfattar flera frivilliga åtgärder vilkas konsekvenser för bördan företag kan påverka. Den begäran om deklaration om försörjningstrygghet som beskrivs i avsnitt 5.3 kräver utredning av leverantörerna och kan särskilt påverka möjligheterna för små och medelstora företag att delta i offentlig upphandling.

6 Förslagets förhållande till grundlagen samt till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Statsrådets preliminära bedömning är att, till den del förhållandet mellan förslaget till förordning och grundlagen och de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna kan utvärderas utifrån de uppgifter som finns i förslaget till förordning och utifrån kommissionens uppgifter, står förslaget till förordning inte i strid med Finlands grundlag.

I artikel 16 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, nedan kallad *stadgan*, föreskrivs näringsfrihet. Åtgärderna inom pelare I och II enligt detta förslag skapar innovationskapacitet och främjar försörjningstryggheten för halvledare, vilket kan stärka näringsfriheten i enlighet med unionsrätten och nationell lagstiftning och praxis. Vissa åtgärder inom pelare III som säkerställer försörjningstryggheten och som behövs för att hantera allvarliga störningar i försörjningen med halvledare i unionen kan dock tillfälligt begränsa näringsfriheten och avtalsfriheten, som skyddas av artikel 16, och rätten till egendom, som skyddas av artikel 17 i stadgan. Motsvarande rättigheter säkerställs i 15 § (egendomsskydd) och 18 § (näringsfrihet) i grundlagen. Varje begränsning av dessa rättigheter i detta förslag kommer, i enlighet med artikel 52.1 i stadgan, att vara föreskriven i lag, förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter och förenlig med proportionalitetsprincipen.

Förslaget till förordning innehåller bestämmelser om europeiska spetskompetensregioner för halvledare. Regionen ska förelägga kommissionen ansökan om märkningen. Den berörda medlemsstaten ska godkänna ansökan. Förordningen specificerar inte hur regionerna ska anvisas, och anses i princip inte heller vara problematisk för den kommunala självstyrelse som föreskrivs i 121 § i grundlagen. I den fortsatta beredningen finns dock skäl att säkerställa att bestämmelserna inte ställer bindande krav på planläggningen.

Förslaget innehåller bestämmelser om möjligheten för projekt inom halvledarteknik att få strategisk status i enlighet med förslaget till förordning om att påskynda miljöbedömningar. Statusen kan främja projektens ställning vid prövning av undantag enligt vissa miljö- och naturskyddsdirektiv. I fråga om miljöbedömningar och skyldigheter som avses i artikel 4.7 i direktiv 2000/60/EG, artikel 9.1 a i direktiv 2009/147/EG, artiklarna 6.4 och 16.1 i direktiv 92/43/EEG innebär punkt 1 i bilagan till det ovannämnda förslaget att vissa projekt som utvecklas för strategiska sektorer eller kategorier ska anses vara av allmänintresse och kunna anses vara av ett allt övervägande allmänintresse och till gagn för allmän hälsa och säkerhet, förutsatt att alla villkor i dessa direktiv är uppfyllda. Förslaget skulle prioritera projekt med statusen jämfört med projekt som inte har möjlighet att få samma status. Grundlagsutskottet har framhållit att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövning följer av jämlikhetsprincipen när en reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (GrUU 37/2010 rd). Utskottet har även konstaterat att skillnaderna inte får vara godtyckliga eller oskäliga (GrUU 37/2010 rd).

Förslagets bestämmelser om att projekt som omfattas av förordningen ska betraktas som strategiska projekt kan minska effekterna av den tillämpliga miljö- och naturskyddslagstiftningen. Denna lagstiftning förverkligar allas ansvar för naturen och den biologiska mångfalden, vilket även ingår i den grundläggande miljörättigheten. När nya projekttyper omfattas av de maximala behandlingstiderna i tillståndsförfarandena, kan det även öka trycket på nationella tillståndsmyndigheter och ha en indirekt inverkan på förutsättningarna att tillgodose den grundläggande miljörättigheten. I förslaget hänvisas det till kommissionens förslag till förordning om att påskynda miljöbedömningar (RSEA), som det nu förhandlas om på EU-nivå. I förordningen om halvledare 2.0 föreslås det att förfarandet för tyst godkännande enligt en bilaga till RSEA ska tillämpas. Statsrådet har tidigare uppmärksammat problem kopplade till förfarandet för tyst godkännande i fråga om flera andra av EU:s lagstiftningsinitiativ (se till exempel U 2/2023 rd, U 6/2023 rd, U 7/2023 rd, U 15/2026 rd, U 16/2026 rd, U 31/2026 rd). Grundlagsutskottet anser att 21 § i grundlagen inte i sig hindrar ett förvaltningsförfarande som bygger på tyst godkännande, om förutsättningarna i 21 § i grundlagen har beaktats på behörigt sätt i regleringen (GrUU 6/2026 rd, punkt 26).

Viktigt för de grundläggande fri- och rättigheterna är särskilt kommissionens informationsbegäranden som förutspår en kris, informationsbegäranden under krisfasen och skyldighet avseende prioritetsklassade order. I krisfasen kan kommissionen be företag i leveranskedjan för halvledare till exempel lämna information om produktionsförmåga, produktionskapacitet och primära försörjningsavbrott. Informationsbegäranden måste vara nödvändiga, proportionella och begränsade till syftet med begäran och ska inte kräva tillhandahållande av information vars utlämnande strider mot medlemsstaternas nationella säkerhetsintressen. Företagshemligheter och annan kommersiellt känslig information har uttryckligen inte uteslutits från området för informationsbegäranden. Informationsbegäranden tjänar mål av allmänt intresse för unionen, det vill säga att fastställa de åtgärder som kan mildra en kris med halvledarbrist. Mot bakgrund av de allvarliga ekonomiska och samhälleliga konsekvenserna av brist på halvledare och de begränsande åtgärdernas respektive betydelse står begäran om information i proportion till det eftersträvade målet. Förslaget innehåller i sig flera skyddsklausuler. En begäran ska ange den rättsliga grunden och syftet med begäran, vara nödvändig och proportionell när det gäller omfattningen av de begärda uppgifterna och hur ofta tillgång till uppgifterna begärs. Uppgifter ska, när så är lämpligt, anonymiseras och aggregeras. Kommissionen ska informera den medlemsstat där det enskilda företaget är etablerat om informationsbegäran. I den fortsatta beredningen bör man dock kontrollera att informationsbegäranden är proportionella särskilt i situationer som förutspår en kris. Kommissionen, de nationella behöriga myndigheterna och europeiska nämnden för halvledare ska respektera företagshemligheter, kommersiellt känslig information och tystnadsplikt. I den fortsatta beredningen ska man göra en noggrannare granskning av hur förslaget förhåller sig till myndighetshandlingars offentlighet, offentlighetslagen och skyddet för företagshemligheter.

När det gäller prioritetsklassade order får kommissionen i krisfasen ålägga europeiska initiativ inom halvledarteknik och strategiska projekt att godta och prioritera order på krisnödvändiga produkter. Skyldigheten kan ha företräde framför andra prestationsåtaganden för företaget enligt privaträtten eller offentlig rätt. Enligt förslaget åläggs skyldigheten i sista hand, den bör vara nödvändig och proportionell, företaget ska ges möjlighet att bli hört och kommissionen får inte ålägga skyldigheten, om företaget inte kan uppfylla ordern eller om ordern skulle innebära en orimlig ekonomisk börda och medföra särskilda svårigheter. Dessutom ska företaget befrias från avtalsrättsligt ansvar i den mån åsidosättandet av avtalsförpliktelserna var nödvändigt för att uppfylla den prioritetsklassade ordern.

Förslaget omfattar även kommissionens möjlighet att förelägga böter och viten på grund av underlåtenhet att svara på informationsbegäranden och uppfylla prioritetsklassade order. När

det gäller sanktioner bör man under den fortsatta beredningen utvärdera kraven på rättsskydd, proportionalitet och exakthet samt företags rätt att bli hörda. Enligt kommissionens motivering ska företag och organisationer som företräder företag ges rätt att bli hörda innan sanktioner föreläggs.

7 Ålands behörighet

Förslaget har ingen direkt inverkan på Ålands ställning.

Den föreslagna märkningen europeisk spetskompetensregion för halvledare kräver att den berörda medlemsstaten ska godkänna ansökan. Ansökan om märkningen ska inte vara begränsad till en geografisk eller administrativ region, utan regionen kan fastställas fritt med stöd av medlemsstaten.

Enligt 27 § 8 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om bolag och andra privaträttsliga sammanslutningar.

Enligt förslaget till förordning ska varje medlemsstat utse en gemensam kontaktpunkt. I 59 b § i självstyrelselagen för Åland föreskrivs det att får medlemsstaterna enligt gemenskapsrätten i något fall där både landskapet och riket har behörighet utse endast en förvaltningsmyndighet, utser riket denna myndighet.

Därmed anses förslaget i dessa delar omfattas av landskapets lagstiftningsbehörighet.

Enligt 18 § 22 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om näringsverksamhet.

Landskapet Åland ansvarar i princip för genomförande av Europeiska unionens rättsakter till den del ärendet omfattas av dess behörighet.

8 Behandling av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

I rådets arbetsgrupp inleddes ett första läsande av förslaget till förordning om halvledare. Ordföranden har som mål att uppnå en första kompromisstext under höstperioden. Behandlingen av förslaget väntas fortgå snabbt.

Förslaget har ännu inte börjat behandlas i Europaparlamentets utskott. ITRE-utskottet (industrifrågor, forskning och energi) behandlade det första förslaget till förordning om halvledare.

De flesta av medlemsstaterna har preliminärt förhållit sig positiva till förslaget.

9 Den nationella behandlingen av förslaget

U-skrivelsen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. Ett samråd om paketet för teknisk suveränitet med berörda parter ordnades den 6 augusti 2026.

EU8, sektionen konkurrenskraft, skriftligt förfarande den 14–18 augusti 2026

EU23, sektionen miljö, skriftligt förfarande den 14–18 augusti 2026

U-skrivelsen behandlades i EU-ministerutskottet den 4 september 2026.

10 Statsrådets ståndpunkt

Allmänt

Ståndpunkterna på den kommande fleråriga budgetramen har presenterats i skrivelse E 73/2025 rd. Öppen konkurrens och hög kvalitet på projekten bör ligga till grund förutom för ramprogrammet Horisont Europa också för finansieringen av konkurrenskraftsfonden. Finland ser bland annat AI-lösningar, högpresterande datorsystem, kvantdatorteknik, chipteknik och 6G-teknik som viktiga omvälvande tekniker som bör stödjas i den kommande finansieringen. (E 73/2025 rd) Statsrådet understryker att behandlingen av förslaget inte får förutse förhandlingarna om den fleråriga budgetramen.

Statsrådet anser att målet för förslaget, det vill säga att stärka det europeiska halvledarekosystemet konkurrenskraft, resiliens och försörjningstrygghet, i princip kan stödjas. Halvledare är en viktig teknik med tanke på europeisk strategisk konkurrenskraft, övergripande säkerhet, digital omställning, AI, ren omställning, industriell omvandling och kritisk infrastruktur.

Enligt statsrådet är det viktigt att eftersträva en gemensam strategisk effekt genom offentlig forsknings-, utvecklings- och innovationsfinansiering av halvledarsektorn, tillväxt- och investeringsfinansiering för företag och offentlig upphandling. Finansierings- och upphandlingsinstrumenten bör utgöra ett kontinuum från teknisk utveckling till kommersialisering, industriell uppskalning och tillträde till den internationella marknaden. Konkurrenskraftiga lösningar bör tas fram genom FoU-finansiering, produktions- och kommersialiseringsförmågor bör byggas upp genom investeringsfinansiering och första kundrelationer och referenser som utnyttjas på internationell nivå bör förvärvas genom innovativa inköp. Det gemensamma strategiska målet för åtgärderna bör vara att lovande europeiska företag ska ha förutsättningar att på global nivå växa och bli ledande aktörer som hör till de tre bästa inom sitt respektive marknadssegment. Åtgärderna bör riktas utifrån utomordentlighet, uppskalningspotential, genomslag, marknadsvillkor och öppen konkurrens.

Finland poängterar att förenklingen av lagstiftningen bör fokusera på att minska de orimligt betungande skyldigheterna och den oproportionella mängden rapporteringsskyldigheter och rapporteringsfrekvensen hos företag samt att underlätta bördan särskilt för små och medelstora företag. Förenklingsarbetet bör även ägna särskild uppmärksamhet åt överlappande rapporteringsskyldigheter och åt att de skyldigheter som föranleds av olika bestämmelser är konsekventa. Att rapporteringsskyldigheterna överförs från stora företag till små företag i värdekedjan bör om möjligt begränsas. (E 23/2025 rd)

Statsrådet understryker att halvledarpolicyn bör bygga på en välfungerande inre marknad, lösningar på marknadsvillkor, teknikneutralitet, kompetens, forsknings- och innovationsverksamhet och en miljö som lockar privata investeringar. EU:s åtgärder bör stärka Europas strategiska konkurrenskraft och minska skadliga beroendeförhållanden på ett sätt som inte leder till protektionism, en fragmenterad inre marknad eller en skadlig konkurrens om statsstöd.

Enligt statsrådet är det viktigt att man under den fortsatta beredningen av förordningen om halvledare 2.0 säkerställer en öppen och välfungerande inre marknad, en rättvis konkurrens, teknikneutralitet och efterlevnaden av internationella åtaganden. Unionens tekniska försörjningstrygghet bör stärkas baserat på utvecklingen av de europeiska styrkorna och på

samarbetet med likasinnade partner. Förslaget bör inte försvaga välfungerande internationella partnerskap och inte heller möjligheterna för europeiska företag att bedriva verksamhet i globala halvledarvärdekedjor. Enligt statsrådet är det viktigt att förslaget respekterar fördelningen av befogenheterna mellan unionen och medlemsstaterna. Medlemsstaterna bör även framöver utveckla och föra det samarbete med tredjeländer som omfattas av medlemsstaternas respektive befogenheter.

Chip för Europa, efterfrågan och kompetens

Enligt statsrådet är det positivt att förslaget omfattar halvledarvärdekedjan och specialiserade halvledare i stor utsträckning och inte enbart fokuserar på den mest avancerade chiptillverkningen. Regleringen och fördelningen av finansiering bör även på ett ändamålsenligt sätt beakta halvledardesignen, fotoniken, kvanttekniken, MEMS- och sensorteknikerna och andra halvledaranslutna tekniker som är viktiga för Finland, bland annat tillverkningsprocesser och material. Inkluderingen av kvantchip i tillämpningsområdet för definitionen ”den första av sitt slag” bör säkerställas under förhandlingarna.

Enligt statsrådet är det viktigt med principen om att EU-finansiering fördelas till chipprojekt som är strategiskt sett viktiga för unionen utifrån deras meriter, utomordentlighet och europeiska mervärde, inte utifrån en på förhand bestämd regionfördelning eller någon annan fördelning eller en kvot. Finansiering bör fördelas baserat på öppna, transparenta och konkurrensmässiga förfaranden. Samtidigt finns det skäl att undvika en situation där halvledarinvesteringar koncentreras till enbart några medlemsstater eller där regleringen ökar den skadliga konkurrensen om statsstöd mellan medlemsstaterna.

Statsrådet anser att tillgången till kompetens är en av de viktigaste förutsättningarna för att utveckla halvledarsektorn. Förslagets mål om att utveckla kompetenscentrum och kompetens kan i princip stödjas. Märkningen för spetskompetensregion öppnar goda möjligheter för finska ekosystem med stark kompetens, till exempel städers innovationsnätverk. Europeiska åtgärder bör i stor utsträckning stödja halvledarsektorns kunskapsbas och det samarbete som bygger på ekosystem i företag, högskolor och forskningsorganisationer. Samtidigt har Finland som mål att hålla fast vid att spetskompetensregionerna bygger på stark industriell och forskningsbaserad kompetens och vid principen om ett nationellt handlingsutrymme vid fastställandet av regionerna.

Statsrådet understryker dock att märkningen för spetskompetensregion inte bör utgöra en regionpolitisk grund för fördelning av EU-finansiering eller ett på förhand bestämt regionalt kvotsystem. Märkningen kan vara en bakgrundsfaktor som beskriver ett ekosystems förmåga, men bör inte få företräde framför programspecifika bedömningsgrunder.

Enligt statsrådet är det viktigt att de föreslagna rollerna för kommissionen, nämnden för halvledare och halvledarsektorns industriallians är tydliga och ändamålsenliga. Dialogen och samarbetet mellan aktörer bör främja den europeiska halvledarindustrins konkurrenskraft och möjliggöra grundande av ledande företag.

Finland anser att det redan de senaste åren på EU-nivå har tagits fram goda samarbetsmodeller som svarar på bristen på experter och att de resurser som har använts för modellerna och arbetet med modellerna bör utnyttjas vidare. Nya strukturer för att utveckla utbildningsutbudet och tillhandahålla utbildning bör övervägas baserat på behov. De strukturer som koncentrerar sig på kompetensutveckling bör ligga på en hållbar grund men vid behov vara agila, och deras existens bör bygga på tillräckliga konsekvensanalyser. (E 56/2025 rd)

Enligt statsrådet är det viktigt att definitionerna i förslaget är konsekventa både i förordningen och, om möjligt, även i förhållande till EU:s övriga lagstiftning. Definitionerna bör vara förutsebara och undvika överlappande begrepp eller sektorspecifika begrepp som skiljer sig från varandra och som försvårar den nationella tillämpningen.

Statsrådet förhåller sig i princip positivt till att förslaget syftar till att påskynda överföringen av forsknings- och innovationsresultat till industriell användning. Initiativet chip för Europa 2.0, kompetenscentrumen, pilotlinjerna, designplattformen, chipfonden och instrumenten på efterfrågesidan bör särskilt stödja tillväxten i företag, finansieringen av uppstartsföretag och expanderande företag samt samarbetet mellan företag, högskolor och forskningsorganisationer.

Enligt statsrådet är det motiverat att förslaget stärker åtgärderna på efterfrågesidan. Ett efterfrågeforum, efterfrågeacceleratorer och stöd för innovativ upphandling skulle kunna förbättra samarbetet mellan utvecklare av halvledarteknik och användarindustrin. Dessa åtgärder bör bygga på marknadsvillkor, vara teknikneutrala och proportionella samt följa den inre marknadens principer. Åtgärderna på efterfrågesidan bör särskilt stödja första användningsområden och referenser för innovativa europeiska lösningar och företags tillträde till den internationella marknaden. Instrumenten bör även tjäna specialiserade teknikområden, såsom kvantteknik, MEMS-teknik, effekthalvledarteknik och fotonikteknik samt små och medelstora företag.

Statsrådet anser att offentlig upphandling kan skapa första användningsområden för innovativa europeiska halvledarlösningar, kundreferenser och efterfrågan samt stödja uppskalningen av företag till internationella aktörer. Åtgärderna bör bygga på marknadsvillkor, främja konkurrens och vara proportionella.

Enligt statsrådet är det viktigt att de försörjningstrygghetselement som rör offentlig upphandling avgränsas noggrant. Deklarationen om försörjningstrygghet skulle kunna vara ett användbart verktyg för bedömning av riskerna för leveranskedjan i kritiska system, men användningen av deklarationen får inte bli onödigt betungande för upphandlande enheter eller leverantörer. Om kommissionen ges befogenhet att göra deklarationen om försörjningstrygghet obligatorisk i vissa upphandlingar, bör befogenheten vara noggrant avgränsad, bygga på identifierade risker för leveranskedjan och omfatta tillräckliga påverkansmöjligheter för medlemsstaterna. Dessutom bör det säkerställas att den föreslagna befogenheten för kommissionen att identifiera riskutsatta sektorer är noggrant avgränsad. Riskhanteringsskyldigheterna bör bygga på identifierade störningar i leveranskedjan och bör i första hand tillämpas enligt den minst negativa effekten.

Statsrådet anser att strategin för strategiska projekt i princip kan stödjas, med målet att stärka sådana investeringar och sådan industriell driftsättning inom halvledarsektorn som är viktig för Europa. I den fortsatta beredningen bör man säkerställa att kriterierna för strategiska projekt är tydliga och transparenta och beaktar hela värdekedjan. Statusen som strategiskt projekt bör inte i sig innebära ett automatiskt finansieringsbeslut. Statsrådet medger att definitionen av inhemskt företag verkar möjliggöra samarbete med de flesta likasinnade länder i strategiska projekt. Det är viktigt att säkerställa att de sökande förstår rättsverkningarna av statusen som strategiskt projekt och att bestämmelserna om återkallande av status, ändring av status och fortsättning av skyldigheter är tydliga.

Tillståndsgivning

Ståndpunkter på miljötillståndsförfaranden och miljöbedömningar anges i skrivelserna U 15/2026 rd, U 16/2026 rd, U 13/2026 rd och U 31/2026 rd.

De senaste åren har kommissionen lagt fram flera förslag till tillståndsförfaranden inom olika sektorer med tidsfrister och regler för respektive förfarande, och förslagen komplicerar regleringsmiljön. När miljöbedömningar och tillståndsförfaranden ändras bör målet vara en enhetlig och konsekvent regleringsmiljö. (U 13/2026 rd, U 31/2026 rd). Statsrådet förhåller sig

positivt till målet för att påskynda tillståndsförfaranden och anser att det är ändamålsenligt att de nationella åtgärderna stöder framskridandet av strategiska projekt. Statsrådet poängterar dock att medlemsstaterna bör ha ett tillräckligt handlingsutrymme i utvecklingen av förfarandena i miljöfrågor. Enligt statsrådet är det viktigt att prioriteringen av strategiska projekt i tillståndsförfarandena begränsas på ett ändamålsenligt sätt så att det i praktiken är möjligt att uppnå fördelarna med prioriteringen. Statsrådet vill ägna uppmärksamhet åt att förslaget till förordning om att påskynda miljöförfarandena (RSEA) omfattar begreppet tyst godkännande, som även skulle kunna vara tillämpligt utifrån artikel 23 i förordningen om halvledare. Det slutliga innehållet i RSEA är ännu inte känt. Statsrådet anser att tyst godkännande om möjligt i första hand ska strykas från förordningsförslaget eller att det ska utformas så att medlemsstaterna själva kan bestämma om införande av det (U 15/2026 rd, U 16/2026 rd, U 31/2026 rd). Statsrådet anser att tillståndsförfarandena bör stödja en stegvis process och samordningen mellan myndigheter för att projekten ska kunna framskrida utan onödig administrativ börda. Statsrådet anser det inte ändamålsenligt att verksamhetsutövarna blir skyldiga att söka alla tillstånd för ett projekt samtidigt, och ser det inte heller som den bästa lösningen för dem (U 31/2026 rd). Regleringen bör säkerställa en hög nivå av miljö- och naturskydd och samstämmighet med unionens andra miljöåtgärder och -mål samt allmänhetens deltagande. På samma gång bör miljö- och naturskyddet relateras till den samlade nyttan av bättre konkurrenskraft och åstadkommen ekonomisk tillväxt. (U 31/2026 rd) Statsrådet anser att det behöver klarläggas hur IAA-förslaget påverkar den nationella planeringen av områdesanvändningen. Statsrådet anser det viktigt att man i den fortsatta beredningen säkerställer att förordningen inte gör ingrepp i medlemsstaternas planläggningsbefogenheter. (U 31/2026 rd)

Statsrådet konstaterar att Finlands ståndpunkter på europeiska företagsplånböcker framförs i skrivelse U 77/2025 rd. Statsrådet påpekar att förslaget till förordning om europeiska företagsplånböcker ännu inte antagits, så där finns fortfarande många osäkerheter kring genomförandet och funktionaliteterna. Utvecklingen och införandet av elektroniska tillståndsförfaranden bör ges tillräckligt med tid. (U 31/2026 rd) Om företagsplånböcker kommer att användas i de tillståndsförfaranden som avses i förslaget till förordning 2.0, gäller det att säkerställa samstämmigheten med EU-lagstiftningen om företagsplånböcker. Användningen av företagsplånböcker bör inte vara det enda sättet att uträtta ärenden, utan de nuvarande elektroniska ärendehanteringssystemen bör användas vid sidan av företagsplånböcker.

Krisberedskap och övervakning av leveranskedjor

Enligt statsrådet är det viktigt att stärka övervakningen av unionens halvledarkedja och krisberedskapen. Data bör samlas in endast om det är nödvändigt och datainsamlingen bör vara proportionell och begränsad till syftet med datainsamlingen. Skyddet för företagshemligheter, kommersiellt känslig information och immateriella rättigheter för företag bör garanteras i alla datainsamlings-, övervaknings- och krisförfaranden. Statsrådet poängterar att centraliserad leveranskedjeinformation i sig kan utgöra en säkerhetsrisk. Informationsbegäranden som rör leveranskedjor för halvledare bör vara noggrant avgränsade och nödvändiga, och förfarandena och databehandlingen vid dem bör ligga på en hög informationssäkerhetsnivå. Enligt statsrådet är det viktigt att medlemsstaternas möjligheter att delta säkerställs i kommissionens förebyggande informationsbegäranden till enskilda företag. Under den fortsatta beredningen bör man utreda om deklarationen till medlemsstaten kan preciseras, till exempel så att deklarationen lämnas in före informationsbegäran eller utan onödigt dröjsmål och att medlemsstaten vid behov ska kunna framföra säkerhets- och försörjningstrygghetsaspekter på informationsbegäran. Åtkomsträttigheterna, informationssäkerheten, de tekniska lösningarna och den konkurrensrättsliga överensstämmelsen bör säkerställas före införandet.

Statsrådet påpekar att mekanismen för prioritetsklassade order redan ingår i den gällande förordningen om halvledare men inte har testats i praktiken. Enligt statsrådet är det viktigt att mekanismen inte utvidgas utan en tydlig behovsbedömning och att mekanismen fortfarande är ett noggrant avgränsat och proportionellt krisinstrument som ska användas i sista hand. Företags rätt att bli hörda, möjlighet att hänvisa till att ordern inte kan utföras eller till att den ekonomiska bördan blir orimlig samt det tillräckliga rättsskyddet för företag bör tryggas.

Enligt statsrådet är det positivt att aktiveringen av krisfasen enligt förslaget bygger på kommissionens förslag och rådets beslut med kvalificerad majoritet efter samråd med europeiska nämnden för halvledare. Under den fortsatta beredningen gäller det att säkerställa tillräckliga påverkansmöjligheter för medlemsstaterna även i förfaranden som rör förlängning och avslutande av krisfasen samt krishantering.

Finansiering, verkställighet och delegeringar av befogenhet

Enligt statsrådet är det viktigt att förslagets konsekvenser för finansieringen bedöms noggrant med tanke på både den nuvarande och den kommande fleråriga budgeten. Nya finansieringsbehov bör i första hand bygga på en effektiv användning och omfördelning av befintliga instrument och på ett tydligt europeiskt mervärde.

Eventuella nationella finansieringsbehov ska behandlas inom utgiftsramen för statsfinanserna och inom ramen för statsbudgeten och planen för de offentliga finanserna.

Enligt statsrådet är det viktigt att den befogenhet och genomförandebefogenhet som eventuellt delegeras till kommissionen är minimal och avgränsas noggrant och att användningen av dem är nödvändig och proportionell och beaktar medlemsstaternas påverkansmöjligheter. Delegerade akter kan vara motiverade för att uppdaterade tekniska bilagor och indikatorer inom en sektor som utvecklas snabbt. Under den fortsatta beredningen bör man dock särskilt ägna uppmärksamhet åt omfattningen och den noggranna avgränsningen av de genomförandebefogenheter som rör krishantering, deklarationer om försörjningstrygghet, riskhanteringsåtgärder och prioritetsklassade order.

Statsrådet kan stödja förslaget som underlag för den fortsatta beredningen, förutsatt att förhandlingarna ägnar uppmärksamhet åt den inre marknadens funktion, konkurrensneutraliteten, riktningen utifrån EU-finansieringens utomordentlighet, fortsättningen av det internationella samarbetet, rättsskyddet och skyddet av företagshemligheter för företag samt åt att krisinstrumenten och datainsamlingen är noggrant och proportionellt avgränsade.

Statsrådet identifierar behovet av att sätta i kraft de viktigaste åtgärderna i förslaget och bidrar till ett snabbt främjande av förhandlingarna. Enligt statsrådet är det dock viktigt att fastställa tillräckliga och i praktiken genomförbara övergångsperioder för genomförandet. Vid införandet av nya skyldigheter finns det om möjligt skäl att använda en stegvis process, identifiering av väsentliga användningsfall och befintliga nationella system. Enligt statsrådet är det dessutom relevant att beakta tidsramen för utarbetande av kommissionens genomförandeakter i tidsfristerna för medlemsstaterna.